

Elektronowo-fononowe własności nadprzewodników o strukturze MgCNi_3

Bartłomiej Wiendlocha
pod kierunkiem dr hab. Janusza Toboły
Zakład Fizyki Fazy Skondensowanej

Plan

1. Nadprzewodnictwo - metoda szacowania temperatury krytycznej T_s
2. Testy - wyniki dla prostych metali
3. MgCNi_3 - dlaczego jest ciekawy - wyniki eksperymentalne
4. Inne materiały o strukturze MgCNi_3 - wyniki obliczeń

Nadprzewodnictwo

- Nadprzewodnictwo = efekt oddziaływania **elektron - fonon** (BCS)
- Oddziaływanie pomiędzy elektronami i fononami efektywnie prowadzi do przyciągania się elektronów
- Przyciągające oddziaływanie pomiędzy elektronami prowadzi do nadprzewodnictwa
- Najbardziej pożądany parametr - temperatura przejścia T_S
- Jak obliczyć T_S ?

Dla izotropowego, słabego i stałego oddz.: model BCS

$$k_B T_S = 1.13 \hbar \omega_D \cdot \exp \left[-\frac{1}{n(E_F) V} \right]$$

nieznane V

Bardziej ogólnie:

- Funkcja sprzężenia Eliashberga $\alpha^2 F(\omega)$ - opisuje oddziaływanie pomiędzy elektronami z powierzchni Fermiego a fononami o energii ω

$$\alpha^2 F(\omega) \propto \frac{\langle \psi_k | \nabla V | \psi_{k'} \rangle}{M\omega}$$

Wyznaczanie T_s

- Wzór McMillan (1968) - izotropowe równania Eliashberga (gap equations) :

$$T_s = \frac{\omega_D}{1.45} \exp \left[-\frac{1.04(1+\lambda)}{\lambda - \mu^* (1+0.62\lambda)} \right] \text{ najczęściej używana formuła}$$

małe sprzężenie:

$$T_s \approx \frac{\omega_D}{1.45} \exp \left[-\frac{1}{\lambda - \mu^*} \right]$$

λ - stała sprzężenia elektron-fonon, $\lambda \sim 0.2 \div 1.5$, kluczowa

μ^* - „pseudopotencjał” Kulombowski, $\mu^* \sim 0.09 \div 0.17$, typowo 0.13, rzadko obliczany

dla metali przejściowych - formuła Garlanda

$$\mu^* = \frac{0.26n(E_F)}{1+n(E_F)}$$

- Główne zadanie - oszacować λ

definicja: z funkcji sprzężenia Eliashberga $\alpha^2F(\omega)$:

$$\lambda = 2 \int_0^{\omega_{\max}} \frac{\alpha^2 F(\omega)}{\omega} d\omega$$

$\alpha^2F(\omega)$ blisko powiązana z fononową gęstością stanów $F(\omega)$: $F(\omega)$ zmodyfikowana przez oddziaływanie el-ph: $\alpha^2F(\omega) = \alpha^2(\omega) \times F(\omega)$

Wyznaczanie λ

- metoda pośrednia:

$$\lambda = \frac{\eta}{M \langle \omega^2 \rangle}$$

η - parametr McMillana - Hopfielda

$$\eta = 2M \int d\omega \omega \alpha^2 F(\omega)$$

$\langle \omega^2 \rangle$ - drugi moment $\alpha^2 F(\omega)$

$$\lambda = 2 \int_0^{\omega_{\max}} \frac{\alpha^2 F(\omega)}{\omega} d\omega$$

$$\langle \omega^2 \rangle = \frac{\int d\omega \omega \alpha^2 F}{\int d\omega \omega^{-1} \alpha^2 F}$$

- η mierzy odpowiedź elektronów na przemieszczenie atomu

$$\alpha^2 F(\omega) \propto \frac{\langle \psi | \nabla V | \psi \rangle}{M\omega}$$

$$\text{RMTA: } \eta = \sum_l \frac{(2l+2)n_l(E_F)n_{l+1}(E_F)}{(2l+1)(2l+3)n(E_F)} \left| \int_0^{r_{\text{ws}}} dr r^2 R_l(r) \frac{dV}{dr} R_{l+1}(r) \right|^2$$

∇V - zmiana potencjału krystalicznego wywołana przemieszczeniem atomu

- $M \langle \omega^2 \rangle$ - mierzy 'podatność' atomów do przemieszczenia, wkład fononowy

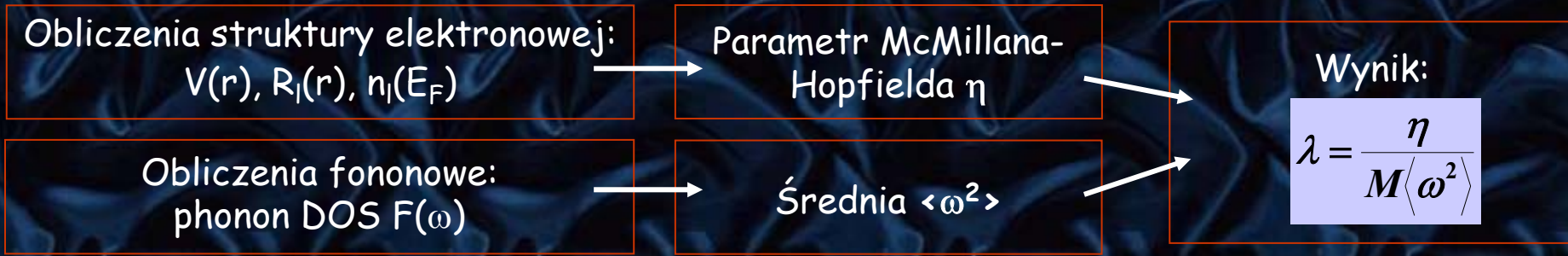
$$\langle \omega^2 \rangle = \frac{\int d\omega \omega \alpha^2 F}{\int d\omega \omega^{-1} \alpha^2 F}$$

zakładając że $\alpha^2(\omega) = \text{const}$

$$\langle \omega^2 \rangle \approx \frac{\int d\omega \omega F}{\int d\omega \omega^{-1} F}$$

wystarczy znać $F(\omega)$

- λ_{ep} - procedura obliczeniowa

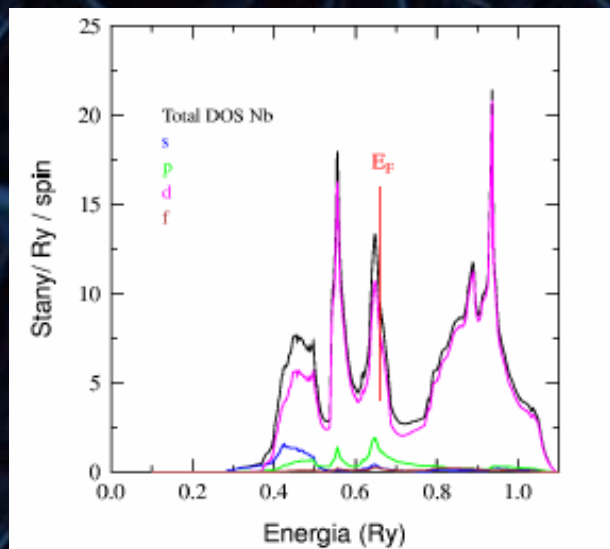

- Struktura elektronowa
  - o Kod *RKKR*, autor: prof. S. Kaprzyk
  - o Metoda KKR funkcji Green'a, przybliżenie LDA, potencjał muffin-tin
  - o Obecnie weryfikacja przy pomocy pełnego potencjału: kod *KKRaBos*
- Obliczenia fononowe
  - o Pakiet PWscf, autorzy: S. Baroni, S. de Gironcoli, A. Dal Corso, P. Giannozzi; Triest & Pisa; www.pwscf.org
  - o Density-Functional Perturbation Theory, fonon = zaburzenie w potencjale kryształu
  - o Technika pseudopotencjału i fal płaskich, obliczenia macierzy dynamicznych

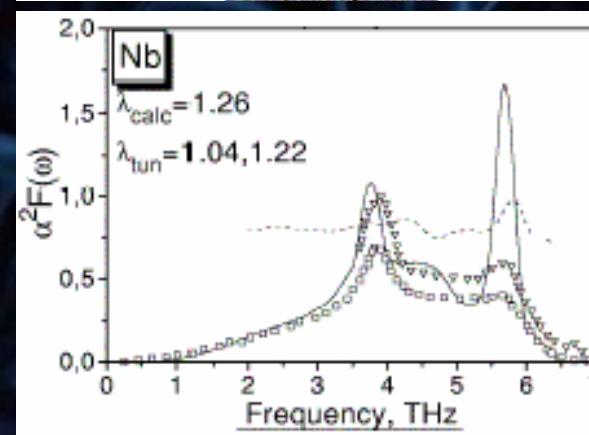
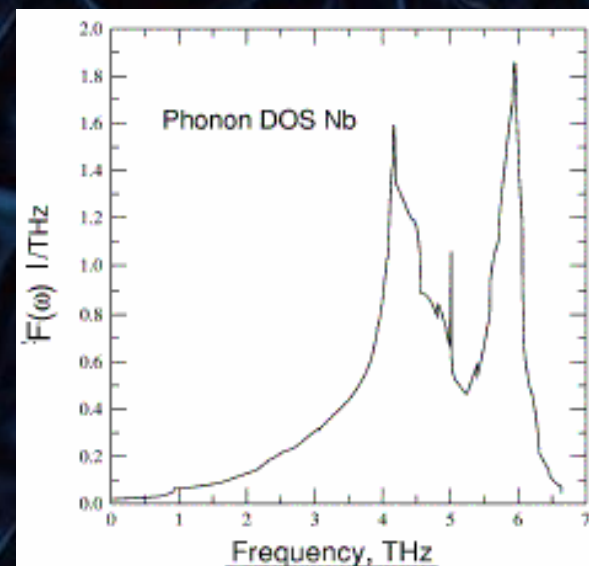
Testy - wyniki dla prostych metali

- Testy dla: Nb, Cu
- 1. Niob - $T_s = 9.2 \text{ K}$
- obliczona $\lambda = 1.44$ - bardzo wysoka
- teoretyczna : 1.26
- eksperymentalna : 0.95 - 1.22

szacowana $T_s = 13.9 \text{ K}$

$$N(E_F) = 19.5 \text{ Ry}^{-1}$$

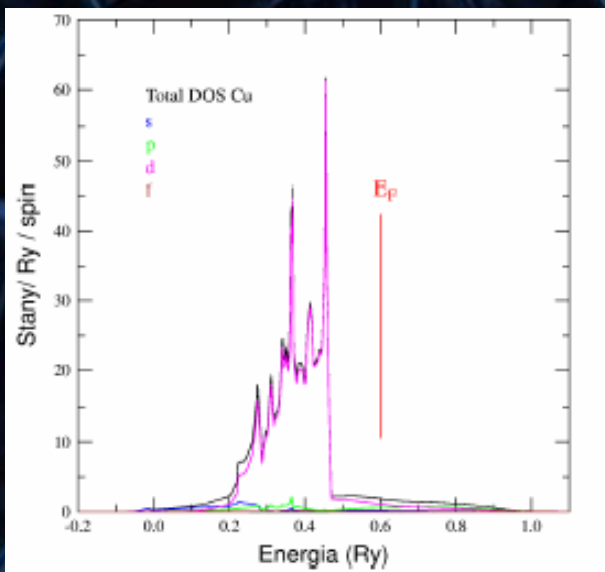
S. Y. Savrasov et. al. Phys. Rev. B 54 (1996).

Testy - wyniki dla prostych metali

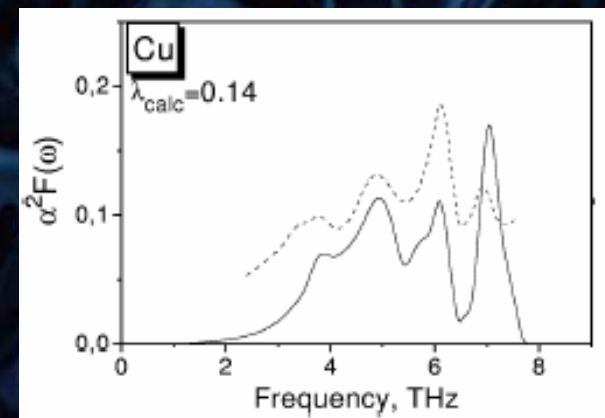
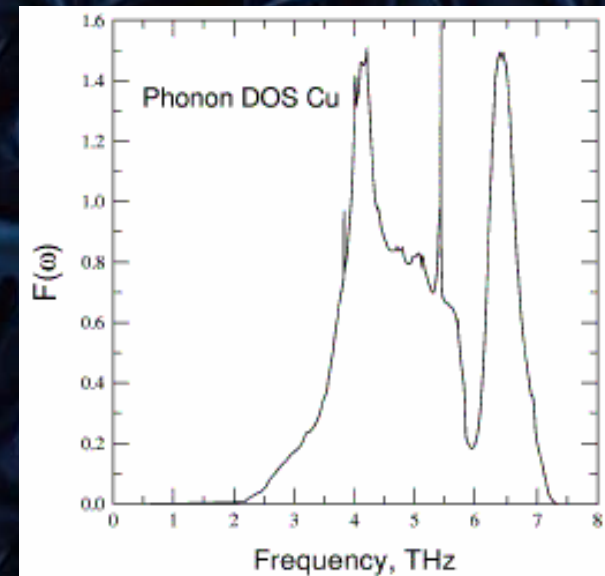
2. Miedź - normalny metal

- obliczona $\lambda = 0.1$ - bardzo niska
- teoretyczna : 0.14
- eksperymentalna ~ 0.1

szacowana $T_s < 10^{-6} \text{ K}$

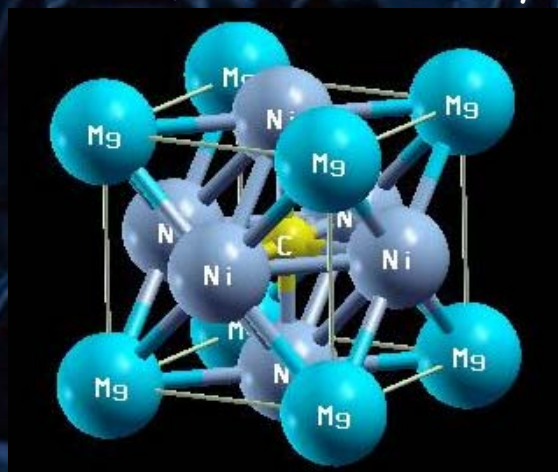
$$N(E_F) = 4.2 \text{ Ry}^{-1}$$

MgCNi_3

- Nadprzewodnictwo - maj 2001, $T_s \approx 8\text{K}$, $H_{c2} \approx 14\text{T}$
- Struktura kubiczna, pierwszy nadprzewodzący perowskit **nietlenkowy** (HTS - perowskity tlenkowe), związek międzymetaliczny

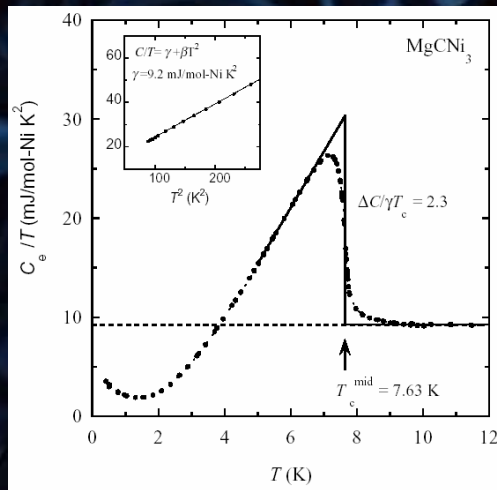

Wcześniej znane tlenki nadprzewodzące:
 BaBiO_3 , $T_s \sim 30\text{K}$

- struktura fcc Ni z 1/4 atomów zastąpionych przez Mg + atom C w centrum
- czy występuje tu **współistnienie magnetyzmu i nadprzewodnictwa**?
- czy występuje **niekonwencjonalny** mechanizm nadprzewodnictwa?

MgCNi_3 - fakty eksperymentalne

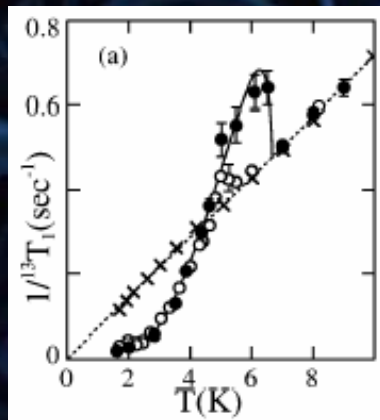
- pomiary ciepła właściwego - zachowanie **typowe**

Skok: $\Delta C / \gamma T_s \approx 2 \Rightarrow$ stała sprzężenia $\lambda \approx 0.8$

Przerwa: $2\Delta / k_B T_s \approx 4$

Z. Mao et al PRB 67, 2003

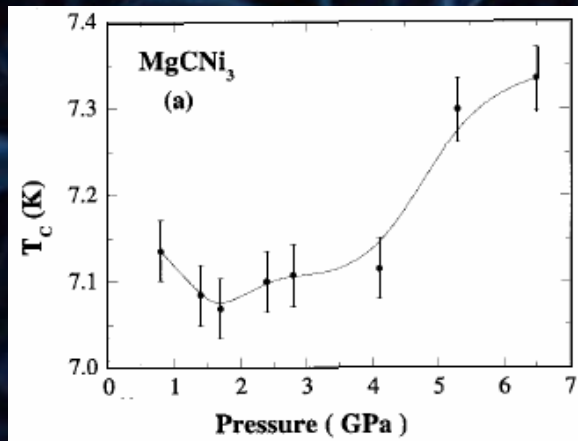

- pomiary czasu relaksacji spin-sieć T_1 z NMR
- poniżej T_c wynik **typowy**, zachowanie jak dla izotropowego nadprzewodnika „s”
- powyżej T_c istotny wpływ **fluktuacji spinowych**

P. Singer et al PRL 87, 2001

MgCNi_3 - fakty eksperymentalne

- Niekonwencjonalne** zachowanie pod ciśnieniem: T_s maleje i rośnie

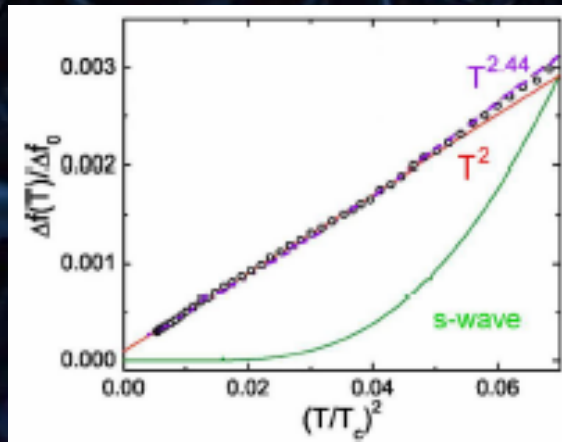
T. G. Kumary et al PRB 66, 2002

Typowy nadprzewodnik elektron-fonon:

$$P \uparrow T_s \downarrow$$

Nadprzewodnik wysokotemperaturowy

$$P \uparrow T_s \uparrow$$

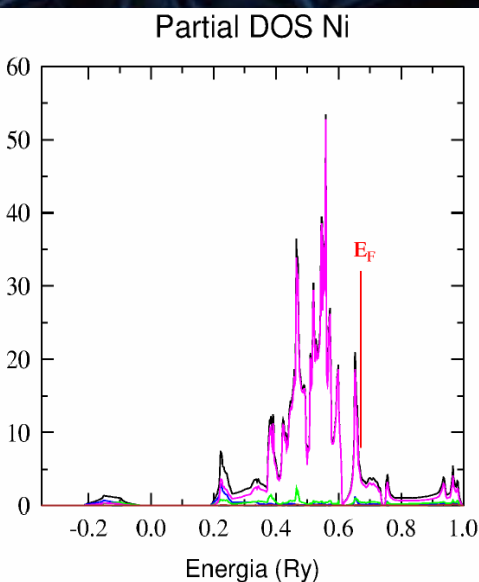
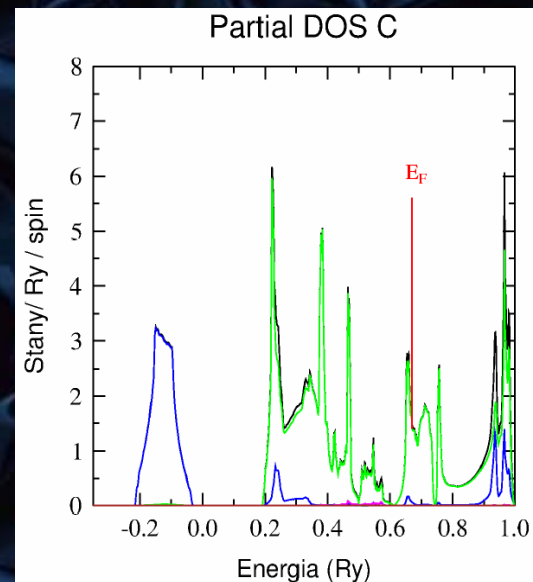
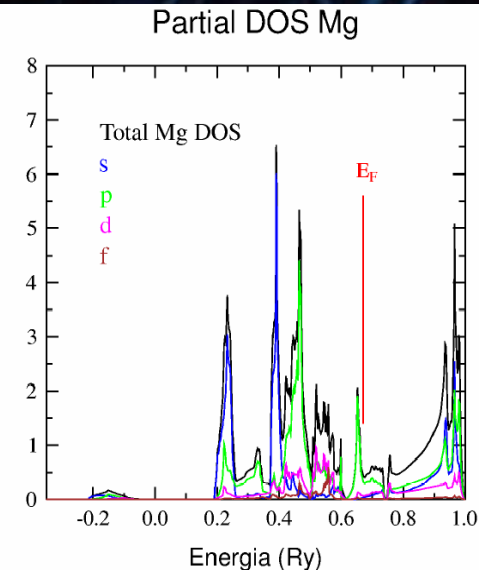
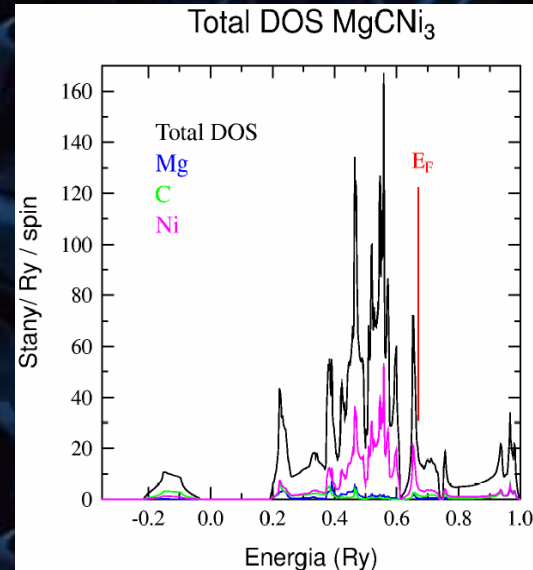
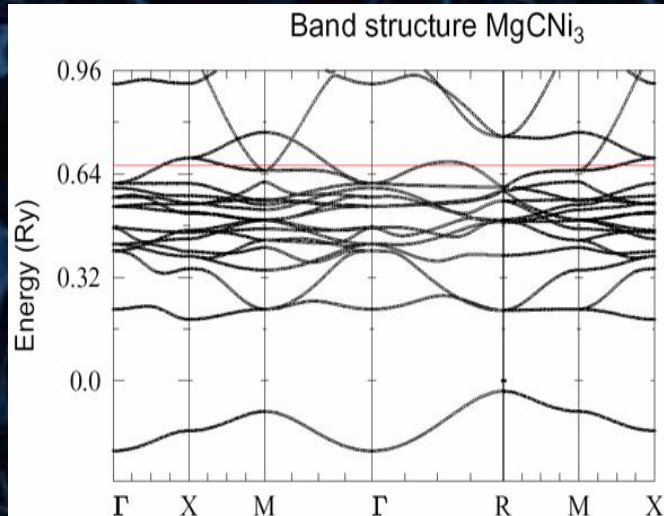

R. Prozorov et al PRB 68, 2003

- Zmiana głębokości wnikania pola λ_L z temperaturą: **niekonwencjonalne**
- $\Delta\lambda_L(T) \propto \exp(-\Delta/T)$ izotropowy BCS (Nb)
- $\Delta\lambda_L(T) \propto T^2$ polikrystaliczny HTS (YBCO)
- Tutaj best fit: $\propto T^{2.4}$
- Inne problemy: prąd krytyczny $J_c(T)$, zero-bias conductance peak, ciekawe domieszkanie

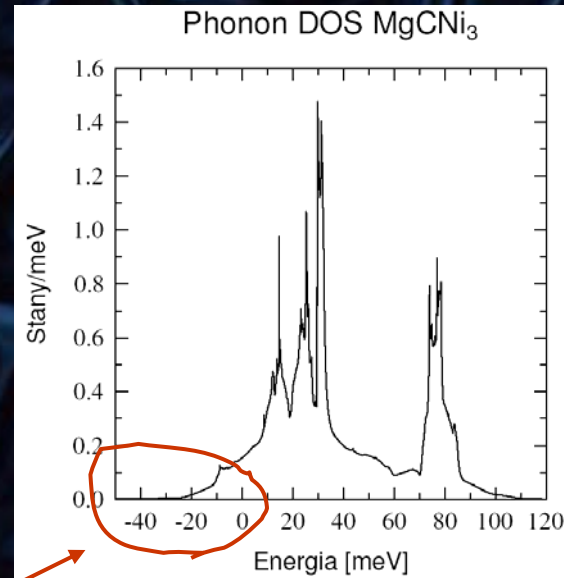
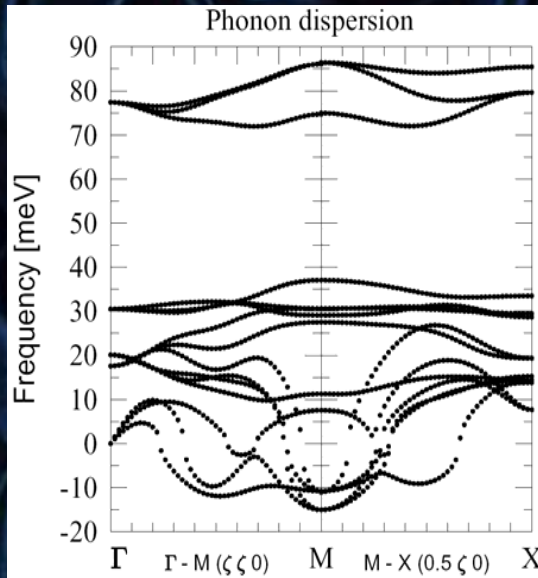
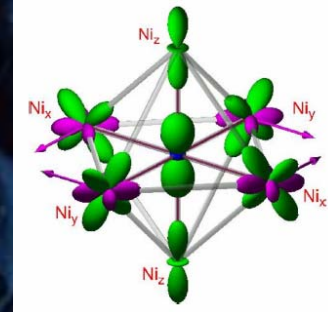
struktura elektronowa

- Wysoka gęstość stanów:
 $n(E_F) = 42.3 \text{ Ry}^{-1}$
- Poziom Fermiego w pobliżu wysokiego pik
- Niemagnetyczny, parametr Stonera $\sim 0.4 < 1$
- $n(E_F)$, η zdominowane Ni
- Silna hybrydyzacja pomiędzy stanami Ni-d i C-p

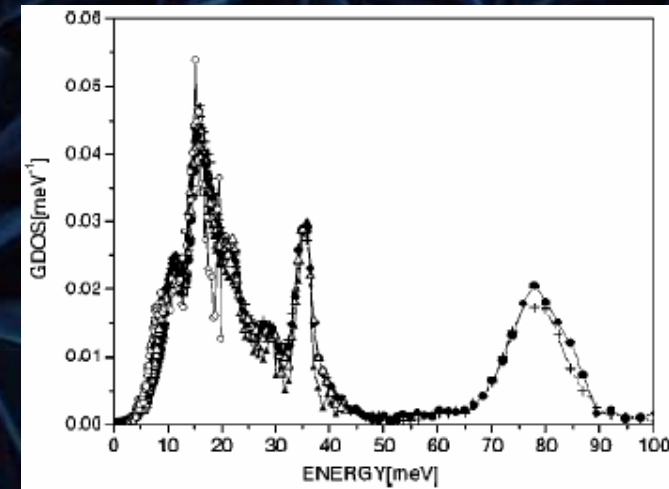

MgCNi_3 - fonony

- Skomplikowane własności dynamiczne: **anharmoniczność** i **niestabilność** drgań Ni
- EXAFS: Ni w potencjale **podwójnej studni**
- Brak trwałej dystorsji strukturalnej Ignatov et al, PRB 67, 2003
- Obliczenia fononowe (przybliżenie harmoniczne) - problematyczne

pomiary neutronowe

niestabilność

R. Heid et al PRB 69, 2004

MgCNi_3 - szacowanie T_s

- Obliczona stała sprzężenia elektron-fonon $\lambda = 0.81$
  - główny wkład: Ni, $\lambda_{\text{Ni}} = 0.49$, $\lambda_{\text{C}} = 0.32$
- Zgodność z pomiarami **ciepła właściwego** ($\lambda \sim 0.8$)
- Niektóre eksperymenty (np. termoelektryczne) dają $\lambda^{\text{TR}} \sim 1.5$ S.Y. Li et al PRB 65,2002
- Obliczenia λ dla pojedynczego modu (anharmonicznego i niestabilnego): $\lambda = 1.5$
- Brak obliczeń pełnej funkcji sprzężenia $\alpha^2F(\omega)$ oraz PHDOS S. Savrasov et al PRB 68,2003
- $\lambda \sim 0.8$ daje $T_s \sim 4 \div 8$ ($\mu^* = 0.13$), w zależności od mnożnika we wzorze McMillana:

$$T_s = \frac{\omega_D}{1.45} \exp \left[-\frac{1.04(1+\lambda)}{\lambda - \mu^* (1+0.62\lambda)} \right] \quad \frac{\omega_D}{1.45} \rightarrow \frac{\langle \omega \rangle}{1.2}$$

- $\lambda^{\text{TR}} \sim 1.5$ wymagałaby bardzo dużej wartości $\mu^* \sim 0.3$ aby odtworzyć $T_s = 8\text{K}$ ze wzoru McMillana
- kluczowe fluktuacje spinowe? - podbijają μ^* , konkurują z nadprzewodnictwem

Inni kandydaci na SC - CaCPd_3

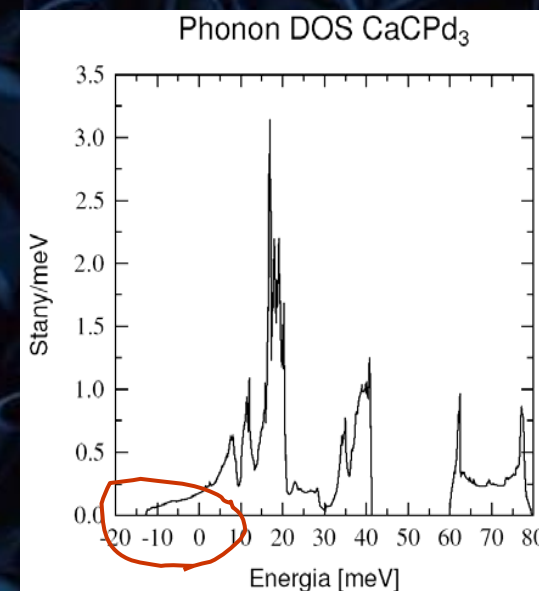
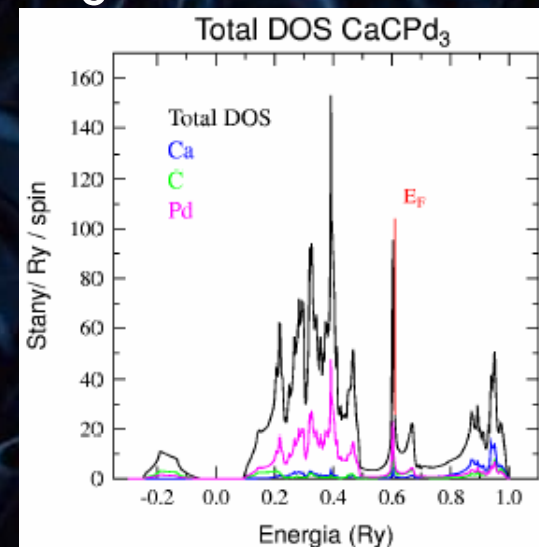
- Izoelektronowy z MgCNi_3 , podobna struktura el.
- Wyższa $N(E_F) = 49.5 \text{ Ry}^{-1}$, wyższe η
- Podobne problemy z PHDOS - możliwe niestabilne drgania?
- wyższa η , podobne częstotliwości - wyższa $\lambda \sim 1.0$
- zmiana „dominatora”: z metalu przejściowego (Pd) na C: $\lambda_{\text{Pd}} = 0.35$, $\lambda_{\text{C}} = 0.67$

szacowana $T_s \sim 10 \text{ K}$

- Poprzednio sygnalizowany, ale w ostatniej pracy nie zsyntetyzowano układu jednofazowego

W. Jeitschko et al, PRB 46, 1991 Schaak et al, JSCC 177, 2004

Ale możliwość SC w CaB_xPd_3 !

Nowy nadprzewodnik ? InBSc_3

- Odmienna struktura elektronowa
- Bardzo wysoka gęstość stanów $N(E_F) \sim 90 \text{ Ry}^{-1}$
- obliczona $\lambda > 1$

$$\lambda_{\text{In}} \sim 0.02$$

$$\lambda_{\text{B}} \sim 0.8$$

$$\lambda_{\text{Sc}} \sim 0.25$$

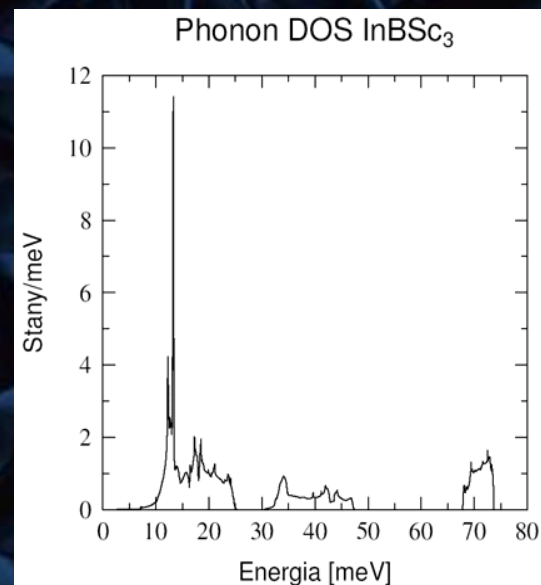
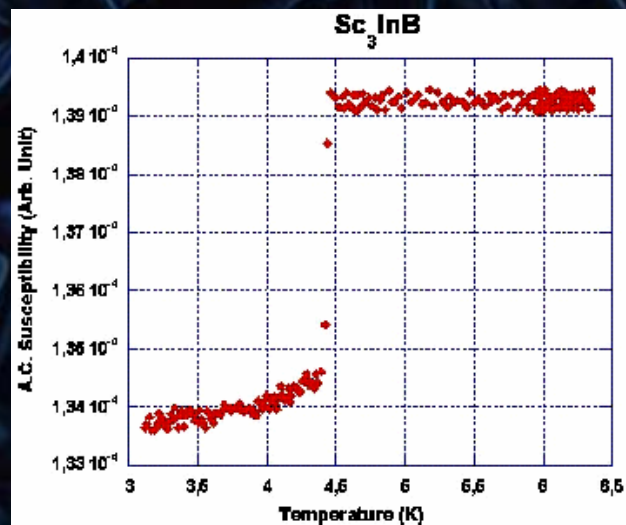
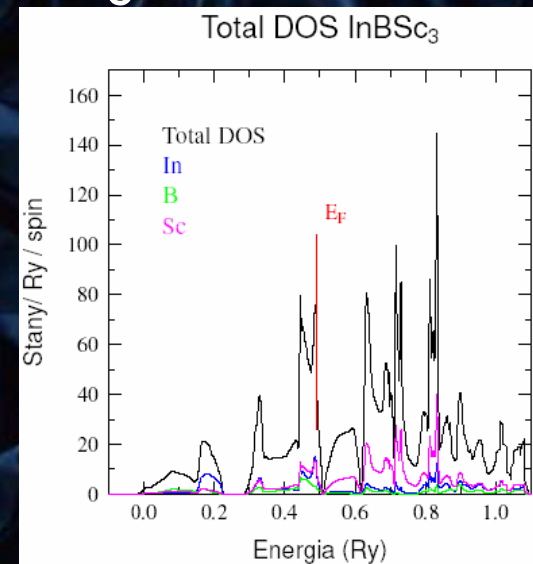
szacowana $T_s \sim 15\text{-}20 \text{ K}$
dla idealnego kryształu

Synteza D. Fruchart

Pomiary J. Marcus

CNRS Grenoble

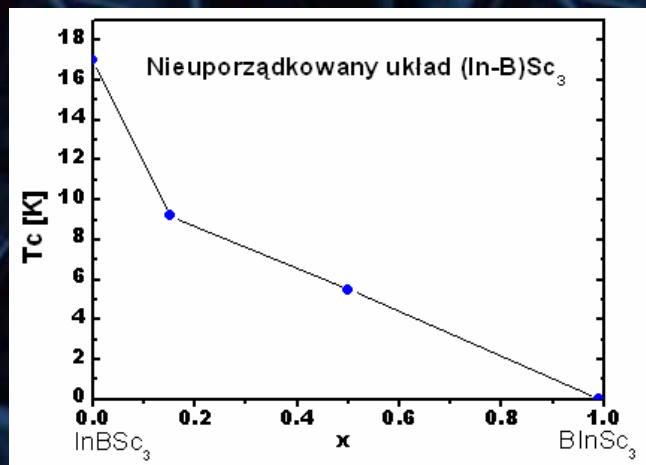
$T_s = 4.5 \text{ K} ?$

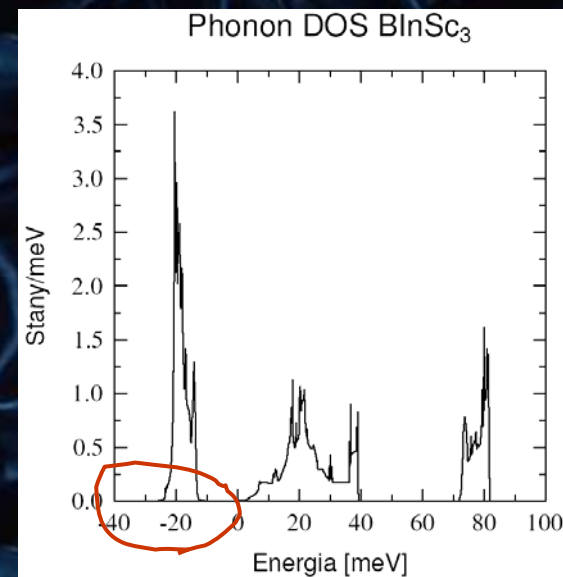
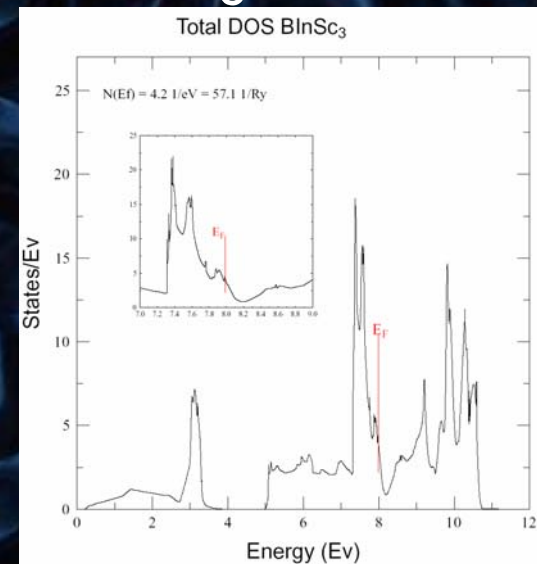
Stabilność i uporządkowanie InBSc_3

- Stała sieci $a = 8.810 a_B$, poprzednio $8.618 a_B$
- Nieporządek w obsadzeniu podsieci B i In
- Dla nieup. 50% bez zmiany $\langle \omega^2 \rangle T_s = 5.5 \text{ K}$

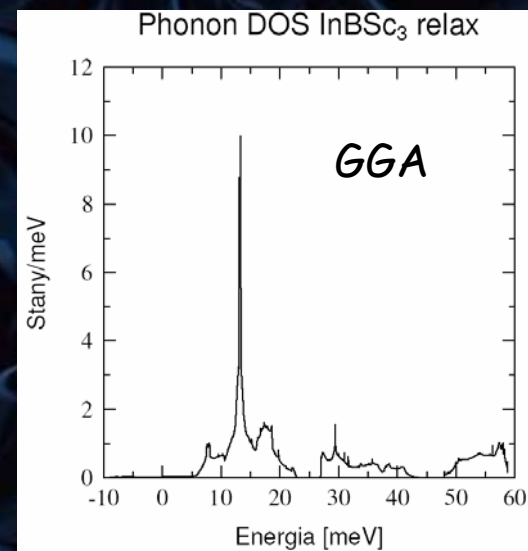
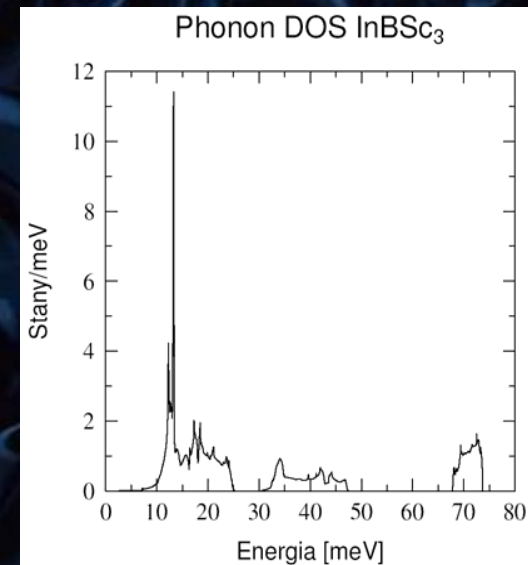
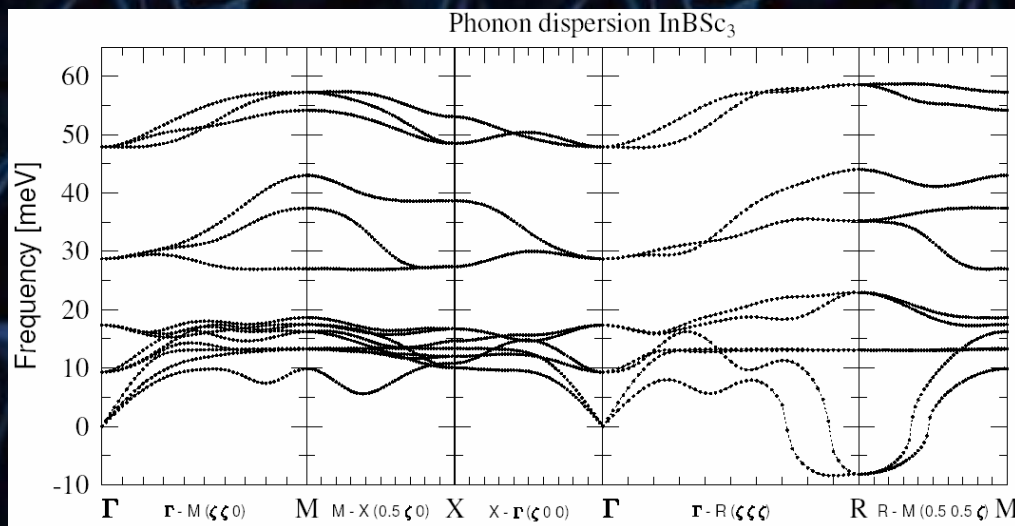
$x = 0.5 \quad T_s \sim 5 \text{ K}$

- Układ BInSc_3 najprawdopodobniej niestabilny
- InBSc_3 może być metastabilny

Stabilność i uporządkowanie InBSc_3

- Obliczenia fononowe z uwzględnieniem poprawek *GGA* - niższe częstotliwości
- Pojawiają się ujemne mody
- możliwa niestabilność sieci

Nadprzewodnictwo wokół magnetyzmu

- InBSc_3 = kubiczny Sc_3In + atom B w centrum
- Heksagonalny Sc_3In - słaby wędrowny **ferromagnetyk**: $T_c \approx 7$ K
 $\mu \sim 0.05 \mu_B/\text{Sc}$ (eksperyment), własności podobne do ZrZn_2 (**FM & SC**)
 $T_s \approx 15$ mK, $T_c = 28$ K
- Obliczenia: układ kubiczny Sc_3In : **magnetyczny**, $\mu = 0.26 \mu_B/\text{Sc}$!
  - układ heksagonalny: magnetyczny, $\mu = 0.23 \mu_B/\text{Sc}$
dodanie boru niszczy magnetyzm, być może indukując nadprzewodnictwo ?
- Podobnie MgCNi_3 : hipotetyczny Ni_3Mg - magnetyczny, $\mu = 0.40 \mu_B/\text{Ni}$
dodanie węgla niszczy magnetyzm indukując nadprzewodnictwo

Plany na przyszłość

- efekt **ciśnienia** w InBSc_3 - T_s prawdopodobnie **rośnie** z ciśnieniem !
- układ izoelektronowy - GaBSc_3
- domieszkowanie - KKR-CPA